

ET

ET

ET

EUROOPA KOMISJON

Brüssel 23.8.2010
KOM(2010) 428 lõplik

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE,

**mille aluseks on nõukogu 6. oktoobri 2006. aasta raamotsuse 2006/783/JSK
(konfiskeerimisotsuste suhtes vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta)
artikkel 22**

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE,

**mille aluseks on nõukogu 6. oktoobri 2006. aasta raamotsuse 2006/783/JSK
(konfiskeerimisotsuste suhtes vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta)
artikkel 22**

1. SISSEJUHATUS

1.1. Taust

Raamotsusega 2006/783/JSK kohaldatakse vastastikuse tunnustamise põhimõtet kriminaalasjades pädeva kohtu tehtud konfiskeerimisotsuste suhtes, et lihtsustada selliste konfiskeerimisotsuste jõustamist mõnes teises liikmesriigis. Raamotsust kohaldatakse kõigi kuritegude suhtes, millega seoses on võimalik kohaldada konfiskeerimisotsuseid. Kahepoolse karistatavuse kontrollimine kaotati raamotsuses loetletud 32 kuriteokategooria puhul.

1.2. Liikmesriikide saadetud teatised

2010. aasta veebruari lõpuks oli komisjon saanud teatised siseriiklike õigusaktide kohta, millega võetakse siseriiklikku õigusse üle käesoleva raamotsuse sätted, järgmiselt 13 liikmesriigilt: **AT, CZ, DE, DK, FI, IE, HU, LV, NL, PL, PT, RO** ja **SI**. IE ei lisanud oma teatisele rakendusseadust. HU ja DE saatsid ainult mitteametliku teatise.

Seitse liikmesriiki (**BE, CY, EL, ES, FR, IT** ja **LT**) teavitasid komisjoni asjaomaste õigusaktide ettevalmistamisest riiklikul tasandil. Siiski ei võtnud ükski kõnealustest liikmesriikidest õigusakte vastu ega teavitanud sellest komisjoni enne 2010. aasta veebruari lõppu.

Enamik liikmesriikidest, kes saatsid komisjonile teatise, oli raamotsuse üle võtnud korrektselt, välja arvatud artikkel 8, mis käsitleb keeldumise põhjuseid. Enamik liikmesriike lisas ülevõtmisel täiendavaid keeldumise põhjuseid, mis ei olnud raamotsusega ette nähtud. See piirab märkimisväärselt raamotsuse kohaldamisala ning ei ole sellega kooskõlas. Mõned liikmesriigid võtsid raamotsuse üle ainult osaliselt.

Ülevõtmise teatist või seda käsitlevat teavet ei ole esitanud järgmised seitse liikmesriiki: **BG, EE, LU, MT, SE, SK** ja **UK**.

1.3. Hindamise meetod ja -kriteeriumid

Raamotsuse artiklis 22 sätestatakse, et komisjon koostab kirjaliku aruande meetmete kohta, mille liikmesriigid on võtnud 24. novembriks 2008. Komisjon pidi aruande koostama piisavalt aegsasti, et nõukogu saaks 24. novembriks 2009 hinnata, millises ulatuses on liikmesriigid võtnud raamotsuse sätete järgimiseks vajalikke meetmeid. Aruande valmimine on veninud seepärast, et raamotsuses ettenähtud algseks tähtajaks oli esitatud vähe teatise (ainult kaks).

Raamotsused on oma iseloomult liikmesriikidele saavutatava eesmärgi suhtes siduvad, kuid jätavad riigi ametiasutustele rakendamise vormi ja meetodite valikul vabad käed. Sõltumata valitud rakendamise vormist tuleb järgida selguse, õiguskindluse ja tõhususe põhimõtteid.

Raamotsustel ei ole vahetut õigusmõju. Samas on ühetaolise tõlgenduse põhimõte siduv selliste raamotsuste puhul, mis on vastu võetud Euroopa Liidu lepingu VI jaotise raames¹.

2. HINDAMINE

Rakendamise üldaspektid

Iga liikmesriik valis raamotsuse siseriiklikku õigusesse ülevõtmiseks erineva meetodi.

AT võttis raamotsuse üle ELi liikmesriikide vahelist õigusalaast koostööd kriminaalasjades käsitlevasse föderaalseadusesse. Nimetatud seadus hõlmab ka teisi ülevõetud raamotsuseid, mis käsitlevad õigusalaast koostööd kriminaalasjades. Ülevõtmine hõlmab raamotsuse kõige olulisemaid osi, kuid osa raamotsusest jäi ka üle võtmata.

CZ tegi muudatusi kriminaalmenetluse seadustikku. Ülevõtmine on väga põhjalik ning hõlmab raamotsuse olulisi sätteid.

DE rakendas raamotsust kriminaalasjades rahvusvahelise õigusabi osutamist käsitleva föderaalseaduse muutmise ja täiendamise kaudu. Muudetud sätete konsolideeritud versiooni puudumisel on rakendamise täielikkust ja korrektsust mõnikord raske hinnata. Tundub, et raamotsuse mõningad olulised põhimõtted (näiteks otsekontakti põhimõte) ei ole korrektselt üle võetud.

DK – Taani rakenduseseadus jõustus 1. jaanuaril 2005, st peaaegu kaks aastat enne raamotsuse vastuvõtmist nõukogus. Taani õiguses sätestatakse konfiskeerimisotsuste tunnustamise kõige olulisemad elemendid, kuid jäetakse välja mõned vähemtähtsad elemendid.

FI – Soome rakenduseseadus on väga kokkuvõtlik. Nimetatud seaduse eripäraks on asjaolu, et selle I jagu sisaldab üldsätteid, mille kohaselt on raamotsuse seadusandliku iseloomuga sätetel seaduse jõud, kui rakenduseseadus ei näe ette teisiti. Selline säte võib tekitada juristide seas selgusetust ja õiguskindluse puudumist, kuna nad peavad raamotsust väga hästi tundma ning seda otseselt kohaldama. Soome ülevõtmiseadus keskendub ainult mõnedele küsimustele nagu näiteks konfiskeerimisotsuste tunnustamise suhtes apelleerimine. Enamiku muude sätete puhul osutatakse rakendusaktides üldsätetele. Seetõttu on ülevõtmise ulatust raske hinnata. Üldsätteid arvesse võttes võib Soome ülevõtmist pidada rahuldavaks. Käesoleva aruande selguse huvides tuleb siiski märkida, et kui ülevõtmiseadus ei hõlma teatavaid punkte käsitlevaid spetsiaalseid sätteid, märgitakse aruandes, et FI ei ole selliseid elemente üle võtnud.

IE ei lisanud teatisele ülevõtmisakti. Tegemist on vastastikust õigusabi kriminaalasjades käsitleva 2008. aasta seadusega. Ülevõtmiseaduse tekst ei vasta suures osas raamotsuse tekstile ning sellest on välja jäetud mitmed olulised sätted ning vastastikuse tunnustamise aluspõhimõtted. Seadus ei sisalda nt otsekontakti põhimõtet ja lisaformaalsusteta tunnustamise põhimõtet, kahepoolse karistatavuse kontrollimise kaotamist raamotsuses loetletud 32 kuriteo puhul, keeldumise põhjuseid, täitmise edasilükkamise põhjuseid ega õigust õiguskaitsevahenditele. Seadus hõlmab seevastu selliseid raamotsuses käsitlemata küsimusi nagu maksmata summadelt võetav intress, varade realiseerimise menetlus või võimatus määrata lepinguliste kohustuste täitmatajätmise eest vangistus.

---

¹ Euroopa Kohtu 16. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas C-105/03, *Pupino*, ELT L 292, 15.11.2006, lk 2.

HU rakendas raamotsust Euroopa Liidu liikmesriikidega õigusosalast koostööd kriminaalasjades käsitleva seaduse kaudu. Rakendamine toimus rahuldaval tasemel.

LV tegi muudatusi Läti kriminaalmenetluse seadusesse. LV ülevõtmine oli ainult osaline, kuna raamotsuse mõned osad jäeti välja.

NL võttis raamotsuse üle kriminaalkaristuste täideviimise ja vastastikuse tunnustamise seaduse muutmise kaudu. Ülevõtmine hõlmab kõiki raamotsuse olulisi osi ja on seetõttu teostatud rahuldavalt.

PL muutis kriminaalmenetluseseadustikku, lisades sinna konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist käsitleva peatüki. Ülevõtmine hõlmab kõiki olulisi osi.

PT võttis kõnealuse raamotsuse rakendamiseks vastu eraldi seaduse ning seda ei kombineeritud teiste vastastikust tunnustamist käsitlevate raamotsustega. Nimetatud seadus on väga üksikasjalik, see järgib raamotsuse ülesehitust ning sellega võetakse üle raamotsuse olulised osad. Ülevõtmine teostati seetõttu väga rahuldavalt.

RO muutis rahvusvahelist õigusosalast koostööd kriminaalasjades käsitlevat seadust. RO ülevõtmine on väga üksikasjalik, see hõlmab kõiki raamotsuse olulisi sätteid ja on seetõttu teostatud rahuldavalt.

SI võttis raamotsuse üle ELi liikmesriikide vahelist õigusosalast koostööd kriminaalasjades käsitlevasse föderaalseadusesse. Nimetatud õigusaktiga võetakse üle kõik vastastikuse tunnustamisega seotud õigusvahendid. Üldosa hõlmab üldsätteid nagu vastastikuse tunnustamise põhimõte, sellele järgnevad eraldi peatükid, mis käsitlevad eri vormis otsuste vastastikust tunnustamist. Konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist käsitleva osaga võetakse üle kõik raamotsuse olulised sätted ning ülevõtmine on seetõttu teostatud rahuldavalt.

Artikkel 1 – Eesmärk

Artikli 1 lõikes 1 seatakse raamotsuse üldine eesmärk. Kui rakendusseaduse kontekst on õigusakti eesmärgi suhtes piisavalt selge, ei ole seda artiklit vaja üle võtta.

AT, FI, NL, CZ ja PT lisasid üldeesmärgi oma ülevõtmisseadusse. Muud liikmesriigid (IE, LV, PL, RO, SI, DE, DK ja HU) nimetatud sätet ei lisanud.

Artikli 1 lõikes 2 sätestatakse, et raamotsus ei mõjuta põhiõiguste ja õiguse üldpõhimõtete austamise kohustust, mis on kirja pandud Euroopa Liidu lepingu artiklis 6, ning õigusasutustele sellega seoses pandud kohustusi.

Nimetatud säte peegeldab kõigi liikmesriikide üldist kohustust ning selle ülevõtmine võib osutuda ülearuseks. Kõnealuse kohustuse rakendusseadustes sätestamine on liikmesriikide jaoks selgelt lubatav.

Enamiku liikmesriikide arvates ei ole kõnealust sätet vaja üle võtta. Mõned liikmesriigid (AT, FI) võtsid nimetatud kohustuse üle täiendava keeldumise põhjusena.

Artikkel 2 – Mõisted

Artiklis 2 määratletakse järgmised mõisted: „otsuse teinud riik ” ja „täidesaatev riik”, „konfiskeerimisotsus”, „vara”, „tulu”, „kuriteovahend” ja „kultuuriväärtused”. Raamotsuse rakendamise kohaselt peab jääma ruumi hindamiseks, kas kõik mõisted tuleks siseriiklikku õigusse üle võtta. Liikmesriigid peavad siiski tagama, et ülevõtmine ei seaks ohtu raamotsuse eesmärgi saavutamist. Teatavate mõistete täielik puudumine võib kaasa tuua ebakindluse, nt „konfiskeerimisotsuse” mõistet tuleb kasutada, et oleks tagatud välisotsuste tunnustamine sõltumata vahendi nimest otsuse teinud riigis, kuna asjaomane terminoloogia on liikmesriigiti väga erinev.

AT märkis, et võttis mõisted üle kuid ei lisanud seaduse vastavaid osi. AT seaduse asjaomane osa hõlmab „konfiskeerimisotsuse” mõistet ainult osaliselt, kuna selles ei selgitata, et tegemist on kohtu lõpliku otsusega. PL märkis, et võttis mõisted üle, kuid viiteõigusakt (mida teatisele ei lisatud) mõisteid ei sisalda.

AT, NL, PT ja RO võtsid üle kõik mõisted. Mõned liikmesriigid (IE, SI, DK, CZ ja HU) võtsid üle ainult mõned mõisted, nt „konfiskeerimisotsuse” mõiste. Teised liikmesriigid (LV, FI, DE ja PL) ei võtnud siseriiklikku õigusesse üle ühtegi mõistet ning sellest võib tekkida ebakindlus seoses õigusliku vahendi kohaldamisalaga.

Artikkel 3 – Pädevate asutuste kindlaksmääramine

Selle artikliga kohustatakse liikmesriike teatama nõukogu peasekretariaadile ja komisjonile, millised on nende siseriikliku õiguse alusel pädevad asutused kõnealuse raamotsuse täitmiseks. Iga liikmesriik võib määrata ühe või mitu keskasutust, kes vastutavad otsuste edastamise ja vastuvõtmise eest ning abistavad pädevaid asutusi, kui see osutub vajalikuks tulenevalt tema siseriikliku süsteemi korraldusest.

Mõnes liikmesriigis on otsuste tegemiseks ja täitmiseks pädevad asutused siseriiklikud kohtud (AT, CZ, IE, HU, LV, PL, PT, SI ja RO) või territoriaalselt pädev riigiprokuratuuri talitus. Teistes liikmesriikides on otsuse tegemise või täitmise asutuseks määratud keskasutus. Selline kord kehtib Soomes (õigusregistrikeskus), Taanis (justiitsministeerium) ning Madalmaades (Leeuwardeni prokuratuur).

Dokumentide edastamiseks on määratud keskasutus järgmistes liikmesriikides: CZ, IE, LV, PL ja SI (justiitsministeerium). RO määras keskasutuseks justiitsministeeriumi sellepärast, et anda abi ja edastada dokumente juhul, kui otsekontakt ei ole võimalik. LV ülevõtmisseaduses määratakse pädevateks asutusteks kohtud, kuid tähtis roll on ka justiitsministeeriumil, kes otsustab, kas on põhjust keeldumiseks enne kui konfiskeerimisotsus saadetakse kohtusse. IE omistab olulise rolli ka keskasutusele, kes otsustab, kas edastada teisest liikmesriigist tulnud konfiskeerimistaotlus ülemkohtule või mitte. Selline säte ei ole kooskõlas pädevate asutuste vahelise otsekontakti põhimõttega ning artiklis 3 keskasutuste suhtes kehtestatud haldusülesannetega.

Artikkel 4 – Konfiskeerimisotsuste edastamine

Selle artikli kohaselt võib kõnealuse otsuse koos tunnistusega edastada pädevatele asutustele liikmesriigis, kus füüsiline või juriidiline isik, kelle suhtes on esitatud teatavat rahasummat käsitlev konfiskeerimisotsus, omab vara või saab seal sissetulekut. Juhul kui konfiskeerimisotsus on seotud konkreetse varaga, võib otsuse edastada selle liikmesriigi pädevale asutusele, kus nimetatud vara asub. Pädevate asutuste vahelise otsekontakti põhimõtte on sätestatud käesolevas artiklis. Kui asutuse pädevuses ei ole konfiskeerimisotsust tunnustada, edastab ta selle *ex officio* pädevale asutusele.

CZ, HU, PL, PT, RO, SI ja NL on võtnud rakendusaktidesse üle kõik artikli 4 elemendid. AT, DK ja LV on seda sätet rakendanud vaid osaliselt. FI kõnealust artiklit üle ei võtnud, kuna üle võeti üldsätted, mille kohaselt on raamotsuse seadusandliku iseloomuga sätetel seaduse jõud (vt ülevõtmise üldaspektid). IE ja DE kõnealust artiklit üle ei võtnud.

NL ja DK rakendasid **otsekontakti** põhimõtet, mille kohaselt keskasutus on samaaegselt ka otsuseid tegev ja täidesaatev pädev asutus, kes suhtleb otse teise liikmesriigi pädeva asutusega. Sama põhimõtet rakendasid ka AT, CZ, PL, PT, RO ja SI. AT ja SI sätestavad pädevate asutuste vahelise otsekontakti, kuid otsuseid tegev kohus peab enne teisele liikmesriigile taotluse tegemist andma riigiprokuratuurile võimaluse arvamus avaldada ning asjaomasele isikule võimaluse märkuseid esitada.

LV ei rakendanud otsekontakti põhimõtet, kuna lisaks konfiskeerimisotsuste edastamisele ja vastuvõtmisele otsustab justiitsministeerium ka selle üle, kas konfiskeerimisotsused suunatakse edasi pädevatele asutustele ning kas on põhjust keeldumiseks. IE ei rakendanud otsekontakti põhimõtet, kuna pädev kohus saadab konfiskeerimisotsuse peaprokurörile, kes otsustab, kas konfiskeerimisotsus suunatakse edasi keskasutusse, kust see edastatakse teise liikmesriiki. DE nimetatut põhimõtet siseriiklikku õigusesse ei lisanud.

Artikkel 5 – Konfiskeerimisotsuse edastamine ühele või mitmele täidesaatvale riigile

Reeglina võib konfiskeerimisotsuse korraga edastada ainult ühele täidesaatvale riigile. Artikli 5 lõigetega 2 ja 3 kehtestatakse erandid juhtudeks, kus vara erinevad ühikud asuvad erinevates täidesaatvates riikides, varaühiku konfiskeerimine hõlmab meetmeid enam kui ühes täidesaatvas riigis või varaühik asub ühes kahest või enamast kindlaks määratud täidesaatvast riigist. Rahasummat käsitleva konfiskeerimisotsuse võib edastada enam kui ühele täidesaatvale riigile juhul, kui asjaomast vara ei ole arestitud või selle vara väärtus ei ole tõenäoliselt piisav kogu konfiskeerimisotsuses ette nähtud rahasumma katmiseks.

AT, CZ, HU, NL, PL, PT, SI ja RO on selle artikli täielikult üle võtnud.

LV ja DE võtsid selle artikli üle osaliselt. DK märkis, et kõnealust sätet ei ole vaja rakendada. FI ja IE kõnealust artiklit üle ei võtnud.

Artikkel 6 – Kuriteod

Artikliga kehtestatakse kuritegude loetelu, mille puhul toimub teo kahekordse karistatavuse kindlakstegemiseta otsuste vastastikune tunnustamine ja täitmine, kui need kuriteod on otsuse teinud riigis karistatavad vabadusekaotusega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt kolm aastat. Kõigi muude kuritegude puhul võib täidesaatev liikmesriik karistatavuse kindlaks teha. Loetelu hõlmab 32 kuritegu, mis on loetletud ka teistes raamotsustes. Kuritegude õigusliku kvalifitseerimise üle otsustab ainult otsuse teinud liikmesriik.

CZ, DK, LV, PT, RO ja SI rakendasid kõnealuse sätte täielikus kooskõlas raamotsusega. Need liikmesriigid lisasid kuritegude loetelu otse ülevõtmisseadusesse. AT, HU, NL, DE ja PL märkisid, et nad rakendasid kuritegude loetelu, kuid ei lisanud teatisele asjaomaseid õigusakte. Seetõttu ei ole võimalik nendes riikides teostatud ülevõtmist hinnata. FI ei rakendanud kõnealust sätet, kuid kehtestas üldsätte, mis käsitles raamotsuse „otsest kohaldamist” (vt üldmärkus). IE ei rakendanud kõnealust sätet ning vastavalt kehtivale õigusele ei tunnista IE ühtegi konfiskeerimisotsust, mis hõlmab kuritegu, mis IEs kuriteoks ei kvalifitseeru. See ei ole kooskõlas raamotsuse artikliga 6.

Artikkel 7 – Otsuste tunnustamine ja täitmine

Artikli 7 kohaselt tunnustatakse konfiskeerimisotsust täiendavate formaalsusteta ja võetakse viivitamata kõik vajalikud meetmed selle täitmiseks. Rakendusseadused, milles sätestatakse pädeva asutuse kohustus kutsuda iga kord kokku ärakuulamine ei ole täielikult kooskõlas artikliga 7, kuna ärakuulamine kujutab endast tavaliselt märkimisväärsed formaalsust.

CZ, PL, RO, SI rakendasid kõnealuse sätte, kuid kehtestasid ka kohustuse kutsuda iga kord kokku ärakuulamine. Arvestades seda liiki formaalsuste üldist iseloomu täidesaatvas liikmesriigis, ei ole selline ärakuulamine raamotsusega täielikult kooskõlas.

FI rakendamisseadus näeb ette võimaluse korraldada avalik ärakuulamine juhul, kui on tõenäoline, et rakendatakse mõnda keeldumise põhjust. Nimetatud sätte tundub olevat raamotsusega kooskõlas, kuna otsus ärakuulamise kokku kutsumiseks tehakse juhtumipõhiselt, kui täidesaatev asutus leiab, et on võimalik kohaldada keeldumise põhjust ning selleks on vaja osapooled ära kuulata.

Kõnealuse sätte rakendamiseks kehtestas LV konfiskeerimisotsuse tunnustamiseks kirjaliku menetluse.

AT sätestas võimaluse, mille kohaselt asjaomane isik võib esitada täideviimise tingimuste kohta märkusi, kuivõrd teda on võimalik kohtusse kutsuda Austria territooriumil.

DK, HU, NL ja PT rakendavad kõnealust sätet ilma tunnustamiseni viivat konkreetset menetlust nimetamata (st kas avalik ärakuulamine on võimalik, kohustuslik või ei ole seda ette nähtud).

DE nõuab, et pädev asutus (territoriaalselt pädev prokuratuur) annaks süüdimõistetud isikule ning muudele asjaomastele osapooltele võimaluse esitada oma märkused. Seaduses nähakse ka ette pädeva asutuse taotluse alusel kohtupoolne sekkumine, mistõttu pädev asutus ei ole suuteline ise kõiki artikliga 7 ette nähtud konfiskeerimisotsuse täideviimiseks vajalikke meetmeid võtma.

IE on kõnealuse sätte osaliselt üle võtnud, kuid rakendusseaduses ei sätestata, et konfiskeerimisotsuse tunnustamine ja täitmine peab toimuma ilma lisaformaalsusteta.

Üldjuhul ei ole ükski liikmesriik täitmise tähtaega märkinud.

Raamotsuse artikli 7 lõikele 5 vastava deklaratsiooni esitasid järgmised liikmesriigid: AT, LU, PL, SI, kes ei tunnusta ega vii konfiskeerimisotsuseid täide juhul, kui konfiskeerimine nähti ette otsuse teinud riigi õiguses sätestatud laiendatud konfiskeerimisvolituste alusel (artikli 2 punkti d alapunkt iv). PL lisas nimetatud piirangu otse ülevõtmisseaduse teksti.

Artikkel 8 – Mittetunnustamise või mittetäitmise põhjused

Artiklis 8 sätestatakse põhjused, mis võivad olla otsuse tunnustamisest või täitmisest keeldumise aluseks. Kõik kõnealuses artiklis sätestatud põhjused on liikmesriikidele vabatahtlikud, nende rakendamine ei ole liikmesriikidele kohustuslik ning nad võivad seada nende kohaldamisele rangemaid tingimusi kui kõnealuses artiklis sätestatakse². Rakendamise

---

² Euroopa Kohtu 6. oktoobri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-123/08, *Wolzenburg*, [ELT C 116, 9.5.2008, lk 18](#)

korral tuleks keeldumise põhjused lisada siseriiklikku õigusesse pädeva asutuse jaoks vabatahtlikuna („Täidesaatva liikmesriigi pädev asutus *võib* keelduda...”). Kuna see kujutab endast erandit vastastikuse tunnustamise üldpõhimõtte suhtes, on põhjuste loetelu täielik ja liikmesriigid ei saa rakendusõigusse lisada täiendavaid keeldumise põhjuseid.

Liikmesriigid rakendasid järgnevaid keeldumise põhjuseid:

- tunnistust ei ole esitatud, tunnistus on ebatäielik või otsusele selgelt mittevastav (üle võtnud vabatahtlikuna: DE, PL, PT ja RO; üle võtnud kohustuslikuna: AT, CZ, DK, LV, NL; üle võtnud osaliselt kohustuslikuna, osaliselt vabatahtlikuna: HU);
- *ne bis in idem* (üle võtnud vabatahtlikuna: PL, PT ja RO; üle võtnud kohustuslikuna: AT, CZ, DE, HU, LV, NL, SI; üle võtnud osaliselt vabatahtlikuna, osaliselt kohustuslikuna: DK);
- kahepoolse karistatavuse põhimõte (üle võtnud vabatahtlikuna: PL, DK; üle võtnud kohustuslikuna: AT, CZ, DE, HU, NL, RO, LV ja SI);
- puutumatus (üle võtnud vabatahtlikuna: PT ja RO; üle võtnud kohustuslikuna: AT, CZ, DK, HU, LV, NL ja SI);
- juhtumiga seotud huvitatud isikute õigused (üle võtnud vabatahtlikuna: PL, PT ja RO; üle võtnud kohustuslikuna: AT, CZ, DK, NL ja SI; ei ole üle võtnud: HU, LV);
- tagaselja menetlus ilma õigusnõustaja esindamiseta (üle võtnud vabatahtlikuna: PL, PT ja RO; üle võtnud kohustuslikuna: AT, CZ, DE, DK, HU, LV, NL ja SI);
- territoriaalsuse põhimõte (üle võtnud vabatahtlikuna: CZ, HU, NL, PL, PT ja RO; üle võtnud kohustuslikuna: AT, SI; üle võtnud osaliselt vabatahtlikuna, osaliselt kohustuslikuna: DE ja DK; ei ole üle võtnud LV);
- konfiskeerimine laiendatud konfiskeerimisvolituste alusel (üle võtnud vabatahtlikuna: DK, NL; üle võtnud kohustuslikuna: AT, CZ, PL; ei ole üle võtnud HU, RO, SI, LV);
- täitmine on aegunud (üle võtnud vabatahtlikuna: DE, DK, PL, PT ja RO; üle võtnud kohustuslikuna: AT, LV, NL ja SI);
- FI ei võtnud üle ühtegi raamotsuses sätestatud keeldumise põhjust, kuid sätestas, et raamotsuse seadusandliku iseloomuga sätetel on seaduse jõud.
- IE ei võtnud üle ühtegi raamotsuses sätestatud keeldumise põhjust.

Täiendavad põhjused, mille on ette näinud liikmesriigid:

- **AT** lisas järgmised kohustuslikud keeldumise põhjused: isikule on antud amnestiat või armu; otsus tehti asutamislepingu artiklis 6 sätestatud põhiõigusi rikkudes; kriminaalkuriteo juriidiline klassifikatsioon on selgelt vale või tunnistab asjaomane isik, et konfiskeerimisotsus on juba täide viidud.
- **CZ** lisas mitu täiendavat kohustuslikku põhjust: vara ei kuulu teiste seaduste alusel konfiskeerimisele; vara on juba konfiskeeritud, kadunud või ei suudeta seda leida;

kohtuotsus on juba mõnes teises riigis täide viidud; isikule on antud amnestiat või armu, täideviimine oleks vastuolus CZ oluliste põhiseaduslike põhimõtetega.

- **DE** lisas kaks vabatahtlikku keeldumise põhjust: kui samade varade suhtes kohaldatakse konfiskeerimisotsust Saksamaal ning kui samade varade suhtes kohaldatakse konfiskeerimismeedet kolmandas liikmesriigis; mõlemal juhul peab kehtima eeldus, mille kohaselt on muu meetme eelistamine üldsuse huvides (raamotsuses on ette nähtud ainult esimesena nimetatud olukord: artiklis 10 sätestatakse, et pädev asutus võib sellisel juhul konfiskeerimismeetme edasi lükata, kuid sellest mitte keelduda).
- **DK** lisas järgmised kohustuslikud põhjused: asjaomane isik sai kuriteo eest Taanis armu; põhjus arvata, et otsus tehti isiku kohtu alla andmiseks või karistamiseks tema soo, rassi, usutunnistuse, etnilise kuuluvuse, rahvuse, keele, poliitiliste vaadete või seksuaalse sättumuse alusel.
- **FI** on lisanud ühe kohustusliku põhjuse: kui on põhjendatud arvata, et menetlus on vastuolus õiglase kohtumõistmise tagamisega ja täideviimine ei oleks mõistlik.
- **HU** esitas järgmised täiendavad kohustuslikud põhjused: kuritegu, millel otsus rajaneb, kuulub HU jurisdiktsiooni alla (kriminaalkodeksi artiklid 3 ja 4), ja asjaomase kuriteo eest nähakse HU õigusaktide alusel ette amnestia.
- **LV** on lisanud kohustuslike põhjustena järgmised neli olukorda: otsust ei ole võimalik Lätis täide viia; isik ei ole jõudnud kehtivasse kriminaalvastutuse ikka; kui on põhjust arvata, et karistus määrati rassi, usutunnistuse, etnilise kuuluvuse, soo, või poliitiliste vaadete või seksuaalse sättumuse alusel ja kui otsus võib olla vastuolus LV õigussüsteemi aluspõhimõtetega.
- **PL** poolt kehtestatud täiendavad vabatahtlikud põhjused hõlmavad järgmist: kurjategija ei kuulu PL jurisdiktsiooni alla; kuriteo suhtes rakendati amnestiat.
- **RO** lisas ühe täiendava vabatahtliku põhjuse: konfiskeerimisotsuse täideviimine rikuks põhiseaduse põhimõtteid.
- **SI** lisas järgmised kohustuslikud põhjused: vara kuulub Sloveenia kultuuripärandi hulka; isikule on antud amnestiat või armu; konfiskeerimise aluseks on otsus, mida Sloveenia õiguse alusel kriminaalmenetlustes kasutada ei saa; on objektiivsed põhjused arvata, et otsus võeti vastu selleks, et karistada isikut tema rassi, soo, poliitiliste või usuliste tõekspidamiste tõttu.
- **PT** ja **IE** on ainsad liikmesriigid, kes ei lisanud ühtegi täiendavat keeldumise põhjust.

Paljud liikmesriikide kehtestatud täiendavad keeldumise põhjused näitavad selgelt, et artikli 8 rakendamine on teostatud äärmiselt ebarahuldavalt. Liikmesriigid peavad järgima raamotsust, kehtestades ainult selliseid keeldumise põhjuseid, mis on sätestatud raamotsuses. Kõik täiendavad keeldumise põhjused piiravad märkimisväärselt vastastikuse tunnustamise põhimõtte praktilist kohaldamisala ning on seega vastuolus raamotsuse eesmärgi, iseloomu ja sõnastusega.

Artikkel 9 – Täidesaatva riigi õiguskaitsevahendid tunnustamise ja täitmise peatamiseks

Artiklis sätestatakse kohustus, millega tagatakse, et kõikide huvitatud isikute käsutuses on tõhusad õiguskaitsevahendid konfiskeerimisotsuse tunnustamise ja täitmise peatamiseks. Hagi esitamise tingimused ei või olla ebasoodsamad, kui tingimused, mida kohaldatakse sarnaste ainult siseriikliku iseloomuga hagide suhtes. Artikli 9 lõikes 2 piiratakse võimalust vaadata otsus läbi täidesaatvas riigis, kuna konfiskeerimisotsuse olulisi põhjuseid saab vaidlustada vaid otsuse teinud riigis.

Enamik liikmesriike (AT, CZ, DK, FI, HU, LV, NL, PL, PT ja SI) võtsid kõnealuse artikli esimese osa üle korrektelt. Siiski ei lisanud mõned liikmesriigid (AT, DK, LV, NL ja PL) oma õigusaktidesse artikli 9 lõiget 2. Ainult CZ, FI, HU, PT ja SI võtsid kõnealuse sätte üle täielikus kooskõlas raamotsusega. RO võttis huvitatud isikute õiguse õiguskaitsevahenditele üle kui „õiguse hüvitisele” ning ei võtnud üle artikli 9 lõiget 2. DE ja IE artiklit 9 ei rakendanud.

Artikkel 10 – Täitmise edasilükkamine

Erandina kohese täitmise põhimõttest ei tuleks edasilükkamise põhjuseid laiendada kaugemale raamotsuses sätestatud juhtumitest.

Enamik liikmesriike (AT, CZ, DE, DK, LV, NL, PL, PT, RO ja SI) võtsid korrektelt üle kõik või osad edasilükkamise põhjused ning ei lisanud täiendavaid põhjuseid. FI ja IE ei võtnud üle ühtegi edasilükkamise põhjust.

HU lisas järgmised täiendava edasilükkamise põhjused: puudu on tõend; vara kuulub kaitse alla kuuluva kultuuripärandi hulka; isik võib tõendada, et otsus on juba rakendatud. Selline ülevõtmine ei ole raamotsusega täielikult kooskõlas.

Artikkel 11 – Mitmekordsed konfiskeerimisotsused

Artikliga kehtestatakse kriteeriumid, mida konfiskeerimisotsuseid täidesaatev pädev asutus kahe või enama üheaegselt saadud konfiskeerimisotsuse üle otsustades arvesse võtab.

AT, CZ, HU, LV, NL, PT, RO ja SI on selle artikli üle võtnud. DE, DK, FI, IE ja PL seda artiklit üle ei võtnud.

Artikkel 12 – Täitmist reguleeriv õigus

Vastavalt artiklile 12, reguleeritakse konfiskeerimisotsuse täitmist täidesaatva riigi õigusega. Juhul kui konfiskeerimine on juba teostatud tervikuna või osaliselt, arvestatakse see summa täies ulatuses maha täidesaatvas riigis konfiskeeritud summast.

Vastavalt artikli 12 lõikele 3, täidetakse juriidilise isiku suhtes tehtud konfiskeerimisotsus ka siis, kui täidesaatev riik ei tunnusta juriidiliste isikute kriminaalvastutuse põhimõtet.

Artikli 12 lõikes 4 sätestatakse, et konfiskeerimisotsuse asemel ei saa alternatiivseid meetmeid kehtestada, kui otsuse teinud riik ei ole andud oma nõusolekut.

AT ja NL võtsid kõnealuse artikli üle täies ulatuses, teised liikmesriigid (CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LV, PL, PT, RO ja SI) tegid seda ainult osaliselt. Kõnealuse artikli osaline rakendamine oli tingitud peamiselt juriidilisi isikuid käsitleva lõike 3 ülevõtmata jätmisest. Mõned liikmesriigid muutsid sellega seoses oma õigusakte (AT, NL, PL), mõned liikmesriigid ei võtnud kõnealust sätet üle või ei lisanud asjaomast õigusakti (DK, IE, FI, PT,

RO, SI). CZ siseriiklikus õiguses ei tunnistata juriidiliste isikute kriminaalvastutust ning see ei ole seega kõnealuse artikliga täielikult kooskõlas. CZ õiguse kohaselt on siiski võimalik juriidiliste isikute suhtes esitatud konfiskeerimisotsuseid osaliselt tunnistada ja täita. CZ märkis, et praegu on ettevalmistamisel uus õigusakt, millega võetakse Tšehhi õiguses teatavate kuritegude puhul kasutusele juriidiliste isikute haldusvastutuse kontseptsioon.

Artikkel 13 – Amnestia, armuandmine, konfiskeerimisotsuse uuesti läbivaatamine

Selle artikli kohaselt võivad nii otsuse teinud riik kui ka täidesaatev riik anda amnestiat ja armu, kuid üksnes otsuse teinud riik võib teha otsuse konfiskeerimisotsuse uuesti läbivaatamise taotluse rahuldamise kohta.

Liikmesriigid kasutasid kõnealuse artikli ülevõtmiseks erinevaid meetodeid. PT ja RO järgisid raamotsuse teksti. Mõned liikmesriigid osutasid ainult olukordadele, kus nende siseriikliku õiguse alusel antakse armu või amnestiat (DK, NL, HU, SI). Läti on osutanud olukorrale, kus otsuse teinud liikmesriigi poolt tehtud amnestia või armuandmise otsus on Lätile siduv. AT, CZ, DK, HU ja SI võtsid amnestia ja armuandmist käsitleva sätte üle kohustusliku keeldumise põhjusena, PL vabatahtliku keeldumise põhjusena. Otsuse uuesti läbivaatamise kohta väitsid AT, CZ, NL ja PT, et seda sätet ei ole vaja üle võtta.

DE, FI ja IE kõnealust artiklit üle ei võtnud.

Artikkel 14 – Konfiskeerimisotsuste edastamise tagajärjed

Artiklis sätestatakse, et konfiskeerimisotsuse edastamine ei piira otsuse teinud riigi õigust ise konfiskeerimisotsust täita. Tuleb siiski arvestada kohustusega, mille kohaselt ei tohi konfiskeerimisotsuses märgitud summat ületada.

AT, CZ, LV, NL, RO ja SI on selle artikli täielikult üle võtnud. HU, PL ja PT tegid seda ainult osaliselt.

DK märkis, et kõnealust sätet ei ole vaja siseriiklikku õigusesse üle võtta. DE, FI ja IE kõnealust artiklit üle ei võtnud.

Artikkel 15 – Täitmise lõpetamine

Selles artiklis nähakse ette, et täidesaatva riigi pädevat asutust teavitatakse viivitamata igast otsusest või meetmest, mille tulemusena otsust ei ole enam võimalik täitmisele pöörata või on see täidesaatvast riigist mis tahes muul põhjusel tagasi võetud. Sellise teabe saamisel peab täidesaatev riik otsuse täitmise lõpetama.

AT, CZ, DK, HU, LV, NL, PL, PT, SI ja RO on selle sätte täielikult üle võtnud. DE, FI ja IE kõnealust artiklit üle ei võtnud.

Artikkel 16 – Konfiskeeritud vara käsutamine

Artikliga kehtestatakse konfiskeerimisotsuse täitmisel saadud raha ja muu vara käsutamise eeskirjad. Kui otsuse teinud riik ja täidesaatev riik ei ole kokku leppinud teisiti, kehtivad kõnealused eeskirjad.

Seda artiklit on rakendanud AT, CZ, DK, HU, NL, PL, PT, RO ja SI ning osaliselt DE.

LV kehtestas võimaluse, mille puhul justiitsministeerium otsustab otsuse teinud riigi taotluse üle, mis käsitleb raha jaotamist vastavalt raamotsusele. LV justiitsministeerium ei ole kohustatud seda siiski tegema. FI ja IE kõnealust sätet üle ei võtnud.

Artikkel 17 – Teave täitmise tulemuse kohta

Vastavalt kõnealusele artiklile teavitab täidesaatva riigi pädev asutus viivitamatult otsuse teinud riigi pädevat asutust otsustest, mis on tehtud seoses tunnustamise või täitmisega.

AT, CZ, DK, HU, LV, NL, PL, PT, RO ja SI on kõnealuse sätte üle võtnud.

DE, FI ja IE ei ole kõnealust sätet üle võtnud.

Artikkel 18 – Tagasimaksmine

Sättega kehtestatakse eeskirjad, mille kohaselt maksab otsuse teinud riik täidesaatvale riigile tagasi kõik huvitatud isikutele konfiskeerimisotsuse täitmise eest kahjutasuna makstud summad. CZ, DK, PL, PT ja RO võtsid kõnealuse sätte üle. FI osutab oma siseriiklikus õiguses raamotsuse asjaomasele artiklile. AT, DE, IE, HU, LV, NL ja SI kõnealust artiklit üle ei võtnud.

Artikkel 19 – Keeled

Vastavalt artiklile 19 tuleb tunnistus tõlkida täidesaatva riigi ametlikku keelde või ühte tema ametlikest keeltest. Iga liikmesriik võib mis tahes ajal kinnitada, et ta aktsepteerib tõlget ühte või mitmesse ametlikku keelde.

Enamik liikmesriike nõuab tõlget oma ametlikku keelde (AT, CZ, DK, IE, HU, LV, PL, PT ja RO). Muud liikmesriigid aktsepteerivad lisaks ka ingliskeelset tõlget (NL, SI). Soome aktsepteerib tunnistusi soome, rootsi või inglise keeles ja muudes keeltes, kui sellise tunnistuse heakskiitmisele ei ole takistusi.

Artikkel 20 – Kulud

Selle artikli kohaselt ei nõua liikmesriigid üksteiselt käesoleva instrumendi kohaldamisest tekkivate kulude hüvitamist. AT, CZ, NL, PL, PT ja SI on selle artikli üle võtnud. DE, IE, HU, LV ja RO ei ole seda teinud. FI osutab oma siseriiklikus õiguses raamotsuse asjaomasele artiklile. Taani märkis, et kõnealust sätet ei ole vaja üle võtta.

3. JÄRELDUSED

Nõukogu 8. oktoobri 2006. aasta raamotsuse 2006/783/JSK rakendamise ulatus Euroopa Liidu liikmesriikide siseriiklikes õigusaktides on selgelt ebarahuldav. Raamotsuse võttis üle ja teavitas sellest komisjoni (vähemalt formaalselt) ainult 13 liikmesriiki; raamotsusega kehtestatud tähtaeg ületati 15 kuuga.

Kolmeteistkümnelt liikmesriigilt saadud siseriiklikud rakendussätted on üldjuhul rahuldavad ning neid võib pidada raamotsusega kooskõlas olevaks eelkõige sellistes kõige tähtsamates küsimustes nagu kahepoolse karistatavuse kontrollimise kaotamine ja otsuste tunnustamine täiendavate formaalsusteta. Kahjuks näitab tunnustamisest keeldumise põhjuste analüüs, et peaaegu kõik liikmesriigid lisasid oma siseriiklikesse õigusaktidesse mitmeid täiendavaid põhjuseid. Selline toimimisviis ei ole aga raamotsusega kooskõlas.

Komisjon kutsub kõiki liikmesriike üles analüüsima käesolevat aruannet ning kasutama võimalust esitada kogu asjakohane teave komisjonile ja nõukogu sekretariaadile, et täita raamotsuse artiklist 22 tulenevad kohustused. Lisaks julgustab komisjon neid liikmesriike, kes on edastanud teabe asjaomaste õigusaktide ettevalmistamise kohta, et nad jõustaksid oma siseriiklikud meetmed ja teavitaksid nendest niipea kui võimalik.

Kõnealuse õigusliku vahendi osaline ja mittetäielik ülevõtmine liikmesriikide poolt takistab märkimisväärselt vastastikuse tunnustamine põhimõtte täielikku ja tõhusat kohaldamist Euroopa Liidus. Sellega piiratakse kohtuasutuste võimalusi finantskuritegude vastu võitlemisel, raskendades kuritegelikul teel saadud finantskasu omandamise takistamist. Komisjon kutsub kõiki liikmesriike, kes ei ole kõnealust raamotsust veel täielikult üle võtnud, seda kiiresti tegema. Lisaks sellele kutsub komisjon üles ka neid liikmesriike, kes ei võtnud raamotsust üle korrektselt (nt lisasid täiendavaid keeldumise põhjuseid), vaatama läbi oma siseriiklikud rakendusaktid ja viima need raamotsuse sätetega kooskõlla. Käesolevale aruandele esitatavate reaktsioonide alusel otsustab komisjon, kas kõnealune raamotsus tuleks Lissaboni lepingu eeskirjade alusel uuesti läbi vaadata.